

QUAN ĐIỂM CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỀ CHĂM LO BỒI DƯỠNG THẾ HỆ TRẺ VÀ VẬN DỤNG CỦA ĐẢNG TA TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

NGUYỄN XUÂN TÂM (*)

Tóm tắt: Bài viết phân tích, làm rõ quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ trẻ, qua đó đưa ra các giải pháp để từng bước xây dựng thế hệ trẻ thực sự là lực lượng xã hội to lớn, xung kích, sáng tạo, đi đầu trong công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Từ khóa: Bồi dưỡng chính trị; chăm lo; thế hệ trẻ; tư tưởng Hồ Chí Minh.

Abstract: This paper analyzes and clarifies President Ho Chi Minh's viewpoint on caring for and fostering the young generation, thereby offering the solutions that contribute to step by step building the young generation to be truly a great social force that is proactive, creative and initiative in the renovation, construction and defense of the socialist Fatherland of Vietnam.

Keywords: Political fostering; caring; young generation; Ho Chi Minh thought.

Ngày nhận bài: 28/12/2021

Ngày biên tập: 25/02/2022

Ngày duyệt đăng: 16/03/2022

1. Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ trẻ

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm đặc biệt và đặt niềm tin sâu sắc vào thế hệ trẻ, đặt thế hệ trẻ ở vị trí rất quan trọng trong sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Người khẳng định vai trò to lớn của tuổi trẻ trong sự phát triển và trường tồn của dân tộc: "Nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên"⁽¹⁾. Trước lúc đi xa, trong *Di chúc* để lại cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta, Người căn dặn: "Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội "vừa hồng, vừa chuyên". Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết"⁽²⁾.

Sau khi nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được thành lập (tháng 9/1945), trong *Thư gửi các học sinh* nhân ngày khai trường đầu tiên, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: "Non sông

Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em"⁽³⁾. Người chỉ rõ cách mạng là sự nghiệp vĩ đại, lâu dài của nhiều thế hệ nối tiếp nhau, mỗi thế hệ chỉ có thể làm được một phần nhất định, trong đó: "Thanh niên là người tiếp sức cách mạng cho thế hệ thanh niên già, đồng thời là người phụ trách diu dắt thế hệ thanh niên tương lai - tức các cháu nhi đồng"⁽⁴⁾.

Quán triệt quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ trẻ, trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta luôn đề cao vị trí, vai trò của thế hệ trẻ, xác định thế hệ trẻ là lực lượng xung kích cách mạng; công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, luôn phát huy vai trò thanh niên trong đấu tranh giải phóng dân tộc và sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IV của Đảng nêu rõ: Tiến độ rạng rỡ của Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa nằm trong tay thanh niên, thiếu niên và nhi đồng.

(*) *ThS; Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng*

Chủ tịch Hồ Chí Minh với các cháu thanh thiếu niên. Ảnh tư liệu

Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 25/7/2008 nhấn mạnh: “Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội”. Chăm lo, bồi dưỡng, giáo dục thanh niên thành lớp người “vừa hồng, vừa chuyên” theo tư tưởng Hồ Chí Minh là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng, trong đó có vai trò quan trọng của Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, của gia đình, nhà trường và xã hội.

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đánh giá: “Sau 35 năm đổi mới, thế và lực, sức mạnh tổng hợp quốc gia, uy tín quốc tế, niềm tin của nhân dân ngày càng được nâng cao, tạo ra những tiến đề quan trọng để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc⁽¹⁾. Trước xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, thế hệ trẻ Việt Nam luôn kiên định ý chí; đang chứng tỏ bản lĩnh, sức trẻ,

sự sáng tạo và tinh thần dám nghĩ, dám làm; không ngừng tu dưỡng, học tập và rèn luyện về mọi phương diện để cùng toàn Đảng, toàn dân thực hiện công cuộc đổi mới.

Tuy nhiên, do tác động, ảnh hưởng từ những mặt trái của nền kinh tế thị trường cũng như xu thế toàn cầu hóa; đặc biệt, do một số thanh, thiếu niên thiếu nghiêm túc trong rèn luyện, phấn đấu; có nơi, có lúc còn một bộ phận không nhỏ thế hệ trẻ có những biểu hiện giảm sút niềm tin, phai nhạt lý tưởng cách mạng, sống thực dụng, xa rời truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc; một số ít thanh niên bị các thế lực thù địch lôi kéo, kích động nên đã có những việc làm đi ngược lại, thậm chí chống phá sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc ta. Mặt khác, công tác giáo dục của tổ chức Đoàn thanh niên tuy rộng nhưng chưa sâu, một số hoạt động còn nặng hình thức; một số phong trào mới chỉ thu hút đoàn viên tích cực, thanh niên tiên tiến tham gia, kết quả thiếu tính bền vững.

2. Giải pháp tiếp tục chăm lo bồi dưỡng thế hệ trẻ ở Việt Nam trong giai đoạn hiện nay

Để tiếp tục phát huy tính năng động, sáng tạo, xung kích đi đầu của thế hệ trẻ trong giai đoạn cách mạng mới, cần thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, cần nhận thức đầy đủ về vị trí, vai trò của thế hệ trẻ trong giai đoạn cách mạng mới.

Thế hệ trẻ là lực lượng hùng hậu, có mặt ở tất cả các địa bàn, trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, văn hóa - xã hội, an ninh, quốc phòng của đất nước, với độ tuổi sung sức nhất về thể chất và phát triển trí tuệ, luôn năng động, sáng tạo, đảm nhiệm những công việc đòi hỏi hy sinh, gian khổ, là lực lượng có tiềm năng to lớn, đã và đang giữ vai trò quan trọng trong quá trình phát triển đất nước hiện nay và tương lai. Nghị quyết Đại hội ĐBTO lần thứ X của Đảng đã nêu rõ quan điểm chỉ đạo, mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa là phải: "Chăm lo, phát triển thanh niên vừa là mục tiêu, vừa là động lực bảo đảm cho sự ổn định và phát triển vững bền của đất nước"⁽⁶⁾.

Trước yêu cầu đối với cách mạng Việt Nam hiện nay, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nêu rõ: "Đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa"⁽⁷⁾, với mục tiêu: "Đến giữa thế kỷ XXI, nước ta trở thành nước phát triển, theo định hướng xã hội chủ nghĩa"⁽⁸⁾. Đây là điều kiện thuận lợi để thế hệ trẻ thể hiện trí tuệ, tài năng, sức trẻ, nhiệt huyết, khả năng cống hiến hết mình vì Tổ quốc. Sự nghiệp đổi mới có thành công hay không, đất nước có hội nhập và sánh vai với các cường quốc năm châu hay không, cách mạng Việt Nam có vững bước theo con đường xã hội chủ nghĩa hay không, phần lớn nhờ vào việc đào tạo, bồi dưỡng, rèn

luyện thế hệ trẻ. Vì vậy, thế hệ trẻ cần nhận thức sâu sắc hơn nữa vị trí, vai trò và sứ mệnh của mình, nâng cao ý thức trách nhiệm, không ngừng nỗ lực, phấn đấu học tập, tu dưỡng, rèn luyện nâng cao trình độ chuyên môn, đạo đức cách mạng để thực hiện được sứ mệnh lịch sử, đi đầu trong cuộc đấu tranh chiến thắng nghèo nàn, lạc hậu, đáp ứng yêu cầu cách mạng, góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Hai là, thường xuyên đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác giáo dục chính trị, văn hóa, đạo đức cho thế hệ trẻ.

Đây là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của Đảng và Nhà nước ta để giúp thế hệ trẻ giác ngộ, nâng cao nhận thức về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp

Tăng cường giáo dục thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách nhiệm đối với đất nước, với xã hội; xây dựng môi trường, điều kiện học tập, lao động, giải trí, rèn luyện để phát triển lành mạnh, toàn diện, hài hòa cả về trí tuệ, thể chất và giá trị thẩm mỹ. Tạo động lực cho thanh niên xung kích trong học tập, lao động sáng tạo, khởi nghiệp, lập nghiệp; làm chủ các kiến thức khoa học, công nghệ hiện đại, phát huy vai trò quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. (Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng)

luật của Nhà nước, giáo dục những giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của dân tộc, chuẩn mực đạo đức gia đình và xã hội. Góp phần tích cực đào tạo, bồi dưỡng thế hệ trẻ có đủ phẩm chất, năng lực làm nhiệm vụ xung kích, sáng tạo, kế tục sự nghiệp vẻ vang của Đảng, thực hiện thắng lợi công nghiệp hóa, hiện đại hóa vì mục tiêu dân giàu, nước

mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, vững bước tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Tại Đại hội đại biểu toàn quốc Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2017-2022, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nhấn mạnh yêu cầu: "Cần tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ. Đây vừa là nhiệm vụ cấp thiết trước mắt, thường xuyên, vừa là nhiệm vụ cơ bản, chiến lược, lâu dài, đòi hỏi phải có sự quan tâm, đầu tư thỏa đáng"⁽⁹⁾. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng tiếp tục khẳng định: "Tăng cường giáo dục thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước,

tự hào dân tộc, nuôi dưỡng hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách nhiệm đối với đất nước, với xã hội⁽¹⁰⁾.

Đồng thời, cần tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030; Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”. Tăng cường phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và tổ chức Đoàn trong đào tạo, bồi dưỡng thế hệ trẻ toàn diện về mọi mặt; trong đó, chú trọng nguyên tắc đào tạo gắn với bồi dưỡng, tin tưởng giao nhiệm vụ, tạo điều kiện để cán bộ trẻ được tham gia trải nghiệm, kết hợp cán bộ giàu kinh nghiệm với cán bộ trẻ.

Ba là, phát huy vai trò xung kích, sáng tạo của thế hệ trẻ.

Để phát huy vai trò xung kích, sáng tạo của thế hệ trẻ trong tham gia các phong trào hành động cách mạng, các cơ quan, tổ chức cần có nhiều hình thức và biện pháp phù hợp để khơi dậy tiềm năng to lớn của thế hệ trẻ, động viên đi đầu thực hiện sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hoàn thành xuất sắc các nhiệm vụ chính trị, chuyên môn ở từng địa phương, cơ quan, đơn vị.

Cần có nhiều hình thức hoạt động phong phú, đa dạng, phù hợp với thế hệ trẻ, lôi cuốn thế hệ trẻ tham gia tích cực trên các lĩnh vực, các địa bàn khó khăn, thể hiện rõ vai trò xung kích của thanh niên với tinh thần: đâu cần thanh niên có, việc gì khó có thanh niên. Bồi dưỡng thế hệ trẻ gắn với các phong trào thực tiễn; tiếp tục triển khai hiệu quả các phong trào hành động cách mạng như: “Thanh niên tình nguyện”, “Tuổi trẻ sáng tạo”, “Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc” trong từng nhóm đối tượng và duy trì các phong trào đặc thù. Từ đó xây dựng và nhân rộng các mô hình hay, cách làm sáng tạo của các gương điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt trong cha mẹ, thầy cô, nhân dân và trong chính thế hệ trẻ.

Thông qua các phong trào hành động cách mạng, sẽ tạo ra môi trường lành mạnh để thế hệ trẻ tự rèn luyện, tìm được lẽ sống cao đẹp

cho chính bản thân mình. Các cấp, ban, ngành và từng cơ quan, đơn vị cần thường xuyên quan tâm, tạo điều kiện, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho thế hệ trẻ; chú trọng học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn trong đào tạo, bồi dưỡng văn hóa, khoa học - kỹ thuật, công nghệ, quân sự, ngoại ngữ và thường xuyên bồi dưỡng thể chất, rèn luyện thân thể cho thế hệ trẻ để đủ sức khỏe, trí tuệ tham gia các phong trào hành động cách mạng.

Bốn là, tạo môi trường thuận lợi, nâng cao năng lực hội nhập quốc tế cho thanh niên.

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nêu rõ: “Xây dựng môi trường, điều kiện học tập, lao động, giải trí, rèn luyện để phát triển lành mạnh, toàn diện, hài hòa cả về trí tuệ, thể chất và giá trị thẩm mỹ. Tạo động lực cho thanh niên xung kích trong học tập, lao động sáng tạo, khởi nghiệp, lập nghiệp; làm chủ các kiến thức khoa học - công nghệ hiện đại, phát huy vai trò quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc⁽¹¹⁾”. Vì vậy, cần tạo điều kiện để thanh niên chủ động tham gia vào quá trình phát triển kinh tế - xã hội của đất nước cũng như tham gia có hiệu quả vào giải quyết các vấn đề toàn cầu, như: giữ gìn hòa bình, đẩy lùi nguy cơ chiến tranh, chống khủng bố, bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu toàn cầu, phòng ngừa và đẩy lùi các dịch bệnh hiểm nghèo... góp phần nâng cao vị thế, tầm ảnh hưởng của Việt Nam trên trường quốc tế./

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.216.

(2) Sđd, tập 15, tr.622.

(3) Sđd, tập 4, tr.35.

(4) Sđd, tập 13, tr.298.

(5), (7), (8), (10), (11) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.106, tr.11, tr.11, tr.167, tr.167.

(6) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 67, Nxb CTQG, H.2009, tr.759.

(9) Phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ XI, nhiệm kỳ 2017-2022, ngày 11/12/2017.